

Ji-King kínai jóskártya tervezése és csomagolása

DIPLOMAMUNKA

Eiler Olga

A tervezőgrafikus témaválasztása

Klausz Andi az idén végzett a Magyar Képzőművészeti Egyetemen, tervezőgrafikusként. Diplomamunkája egy hatvannégy lapos Ji-King kínai jóskártya grafikai tervezése, valamint csomagolásának kialakítása volt. Témaválasztása nem mindennapi, annak ellenére, hogy eddigi szakmai múltjában gyakorlatiasabb alkotások, illetve közérthetőbb munkák szerepelnek.

Az „eredendő” vonzódása a kártyákhoz, valamint korábbi tanulmányai és olvasmányai is előrevetítették azt az igényt, hogy egyszer majd egy végig gondolt koncepcióval tervezett kártyapakli kerül ki kezei alól. A sokféle jóskártya között különösen foglalkoztatta a Ji-King. Egyetemi tanulmányai során pedig Karátson Gábor kínai filozófia órái tovább inspirálták.

A diploma nagyszerű alkalmat jelentett arra, hogy megvalósuljon, és végső formát kapjon ez az egyedi tervezésű, színvonalas grafikai minőségű Ji-King pakli.

A művésznek kedveli a varázslatos dolgokat, mégis két lábbal a földön áll. Azt vallja, hogy önmagában a ráció nem pótolja az emberek lelki-szellemi szükségleteit. Ezért fordult egy több ezer éves tudás mai szemmel történő értelmezéséhez. Max Weibert idézi, aki már a 20. század elején leírta, hogy a világ egyre inkább „elvarázstalanodik”, vagyis szépen leépíti a hagyományok mítoszait, hiedelmeit, mágiáját..., amire pedig titkon mindannyian vágyunk.

A Ji-King egy szent könyv

Az eredeti mű, illetve a könyv szellemisége az antik Kínából ered – a Ji-King a világ egyik legrégebb jóskönyve, egy nagyjából ötezer évesre becsült szent irat. A jóskönyv szimbólumrendszere az ember és a természet kapcsolatában gyökerezik, ennek elmélyült tanulmányozása révén jött létre és tökéletesedett hosszú idő alatt. Mindezek segítettek az alkotót a kártyák tervezésénél, hiszen közvetíteni akarta a bensőséges hangvételt és az ősi világ természetesebb

működését értő szellemiséget. Ezenkívül a ma emberének fontos üzenettel is szolgál: azzal, hogy az anyagi gyarapodás mellett lelki fejlődésükkel is ugyanúgy törődjenek, ami nem hit, vallás vagy hovatartozás, hanem „csak egy kis” önismereti igény, a belső világunk megismerésének kérdése.

A jóslás és a kártya

A Ji-King használatához nem szükséges kifejezetten a kártya. Eleinte cickafarkkóró és teknősbékapáncél voltak a jóslás eszközei, és ma is léteznek más módszerek, úgymint a pénzérmes jóslás technikája, miszerint a jóselek jin és jang vonalait pénzérmével, „fej vagy írás” játékkal alkotja meg a kérdező. (Manapság a kártyák terén a Tarot ezernyi válfajának van igazán nagy reneszánsza.)

A hatvannégy lapos Ji-King jóskártya végső megjelenésében – kínai és európai vonatkozásokat is felidézve – régi levelezőlapok hangulatát sugallja. Hogy miért? A koncepció szerint az alkalmanként kihúzott, kártyaalakba foglalt ősi üzenet, mint egy régmúltból – mondjuk egy Bölcs által – küldött üdvözlét, jókívánság, tanács jelenik meg a használó

előtt, valamiféle „titkos” kapcsolatot hozva létre a rég-
múlt és a jelen között. A lapok régies, mulandóság-
got sugalló felületei a bölcsességet közvetítik, és
hogyan a világ állandó, ciklikus mozgását modellező
hatvannégy állomás pillanatnyi, mulandó mozza-
nat csupán.

A kártya arculata

„Ez a kártyapakli tulajdonképpen személyes tárgy-
nak tekinthető, olyan kis csomagnak, mint amikor
például az ember összegyűjti, és elteszi emlékébe a
szeretteitől kapott képeslapokat, majd az üzenete-
ket időről időre jóleső érzéssel veszi elő néha” – vall-
ja az alkotó. Ez az alapgondolat tükröződik a Ji-King
kártya arculatán.

A kötelező elemek – hexagram, számok – és az il-
lusztráció pecsétként szerepelnek a lapokon, mint-
egy hitelesítő a mondanivalót. A spontán mozgó
kompozíciók mellett jegyzetszerűen, kézírással je-
lennek meg a kérdezőnek szánt – az egyes lapok
jelentését tartalmazó – rövidke útravalók. A mű-
vésznő kerülte a teljes felületet kitöltő anekdotázó,
színes képeket, ami a kártyák legtöbbszörének sa-
játja. Az illusztráció pecsétes megfogalmazása eleve

kizárja a mesélő jellegű illusztrációkat. Egy-egy –
a természetből, emberi környezetből merített –
határozottan megfogott metafora párosul minden
lap jelentéséhez, szinte már piktogramként össze-
sűrítve.

A lapok színeivel és meditatív világukkal hozzá-
segítik a kérdezőt az elmélyüléshez.

Az üzenetek

A lapokon szereplő kis idézetek Müller Péter Jós-
könyv című munkájából valók. Az ebben szereplő
– a Ji-King lapok egyes jelentéseiről szóló – gondo-
latmenetek rövid kis esszéicái ezek az üzenetek,
amiket kézzel írva olvashatunk a kártya használa-
tánál. De nem is a használat a lényeg, gyűjtőknek,
a kártya műfaja iránt érdeklődőknek, vagy aki egy-
szerűen csak egy szeretettel készült, elegáns, esz-
tétikus személyes tárgyat venne kezébe, való ez az
alkotás.

A csomagolás megoldása

A könyvtokot idéző dobozon, amely alapján egy
valódi könyvre asszociálhatunk, ez a címfelirat ol-
vasható: „A Változások Könyve”. Ám a könyv, illetve
a könyvtest helyett a tokban a kártyapaklit összefogó

belső doboz, illetve tok van. A doboz maga arányai-
ban, méretében emberközeli, tapintása kellemes,
jól tenyérbe illő. Erőteljes, egységes bordó színe,
amely a lapokon szereplő számok bordó színét idé-
zi, intenzív hatást kelt, és sugallja, hogy „tartogat
valami meglepetést”.

A csomagolás egy hajlított kartondoboz, amely
kimetszéssel készült, a tokot egy öntapadó címke
originálja, vagyis zárja le. A vevő, vagy a megajándé-
kozott új tulajdonos a felnyitás egyszeri örömeivel
– afféle „beavatásként” – teszi sajátjává a paklit.
A feltépett címke miatt így más már nem tudja úgy
kinyitni, mintha először venné kézbe.

A kivitelezés és a jövő tervei

A kártya eddig csak néhány példányban készült el,
digitális nyomdában. Az alkotó tervei között szere-
pel, hogy amint mód adódik rá, valóban kiadásra
kerüljön.

A printek 300 g-os matt műnyomón szerepelnek,
melyeknek bársonyos hatása az ódon hangulat
miatt volt célszerű választás. A lapok sarkai kissu-
garú körívvel stancoltak.

A tervező a kártyák gyűjtője és szerelmese, most
is egy újabb paklin dolgozik, egy saját értelmezésű
tarotkártyán. De nem csak kártyák, hanem egyéb
tárgyak megalkotása is munkáinak célja (készített
már füstölőtartó fadobozt, borcímket, japán kötésű
albumot). Mindezek mellett még rengeteg meg-
kezdett terve vár megvalósításra.

